

11.
gresta boter in botra z babico in otrokom vred v bližno gostil-
nico, ter si dobro z vinom in jedjo postrežiti dasta, tako, da
doslibart vsi, razun otroka, se ve, dobro^{naterkani}na dom se vernijo, in
da babica ne ve, kaj za en posel ima.

Čez osminko pošlje botra otročnici pogaco, to je: dva veli-
ka pšenična, dobro in kuono pečena hleba. Kraven tih dvak
hlebcev pa še tudi vsakimu udu družine, razen moža, en
manjši, pa enako okosno pečen hleb, struco imenovan, jajc,
kokoš in masla za otročnico. Dekla, katira vse to prinese,
bo porabljen se k mizi usede. Zdaj bodo snite, kosci lepe-
ga pšeničnega kruha v f maslu pohane, vino na mizo pri-
nešen in tako dekla, ki je težak jerbao prinesla, dobro
traktirana. Pri odhodu se ji tudi nekaj v denarju podar-
ti. Drugo osmino pošlje tudi boter in ravno tako, in dek-
la, ki prinese, bo na enako vižo postrežena.

Čez tri ali štiri tednje po porodu gre otročnica, kakor je ta-
ista pri zdravju, z otrokom v cerkev k očiševanju. Botra jo
spremljuje. Po končani svetli maši pa gresta v bližno gostil-
nico, kjer si daste dobro dišati. Če se pa to posledno ne
zgodí, napravijo pa v hiši otročnice botrino, pojedinjo, ka-
kor pri godovanju, ter se tudi bližna žlahta in boter in botra
povabijo. Tu bo na zdravje rojenega deteta, otročnice pa
tudi botrov napivano.

327/85

Svatbe se pa takole začnejo in končujejo:

Fant v zakonski stan stopiti misleč, si poiše v govoru

izurjenega moža, ki ga more spremiti na dom taistiga dekleta, katerega si je fant v zakon vzeti namenil, da mu mesečari. Po praznično oblejčena gresta do hiše namenjene neveste, stopivši noter kot kupca, ki živino ali kaj takega kupujeta. Na pozdrav: Hvalen bodi Jezus Kristus, popraša ženinov spremljevalce, ako nimajo kaj, n. pr. kak živinč, ali tudi kaj drugega za prodati. Na odgovor: Da imajo, pa taisti nadaljuje govor. Poslednič pride tudi ^{na} otroka, na fanta in dekleta. Hvali to ali uno. Zadnič pa vpraša tudi fanta, kateremu je on spremljevalec, rekoč: "Kaj pa ti, Tone, praviš k temu: Ali bi ti in Barbka ne bila en prav lep par?" dalje reče k hišnemu gospodarju se obrnivši, kaj pa tudi Vi, oče! bi rekli k temu, ko bi Vaša Barbka mojemu Tonetu dopadla? Ali bi mu njo dali, če bi jo Tone za ženo poperjel. Vaša Barbka, jez vem, mojemu Tonetu zelo dopade, njegovo prvo delo je bilo, ko ova v Vašo hišo notri stopila, Barbko prav prijazno pogledat, in tudi ni več očesa od nje obrnil, dokler je Barbka v hiši bila. No, zdaj pa ti Tone! sam povej, ali vem legal ali ne. Če hočete že res vse na tanko vedeti, nej pa bo, pa bom pa tudi povedal, kakor de je. Pa nar poprej morem Barbka samo poprošat ali me hoče ali ne. Tedaj, Barbka vsedi se k meni in povej mi, ali bi ti mene hotla?" poprime Tone za besedo, in prav prijazno govori. Ako je dekletu fant po volji, sramožljivo z glavo prikimaj,

pa iz izbe zbejži, tersena vider v kake kotiček skrije.

Zdaj se zopet obe dva snubca k očetu obrneta, in nadaljuje-
ta: No, oče, kako bo, kako bomo napravili? Ali boste dali nam
Barbko? Povejte nam na ravnost in potem dolje govorimo. Oče
sicer en malo molči, pa vidi se mu, da je pri volji, v ženitu privo-
liti, zato rej dalje snubci govorijo, da bi oče vendar povedali, kaj
mislijo. Zdaj nemore oče dalje molčati in reče: „Če je Barb-
ki prav, nej pa bo, tudi jaz nimam ravno nič čez to.“

Zdaj se šele prav za mizo snubca vsedeta, hišni gospodar pa
reče na mizo kruha pa tudi vina prinese, pa jima tudi z kaj
drugim n. pr. s plečatom postreže. Pri ti priliki dalje se
pomenijo, koliko bodo oče Barbki dote dali, in koliko bo nji
Tone zaženil ali nasprot postavil, i. t. d. Zdaj more tudi
Barbka k mizi k ženinu se vesti, in so vsi prav židane
volje; zdaj tudi uredijo, kdaj bode prišla p nevesta pohšt-
vo in poročva ženina ogledovati. Dan za toli ogled je na-
vadno ta 3. ali 4. po snubstvu.

Alko nevesti pri ogledu pohštvo in primoženje ženina dopa-
de, bo za tim pa odločen dan, ko bodo šli ženitno pisma delati,
in kdaj da bosta poroko imela.

Tudi pri ogledu nevestnim ženinovega primoženja, pri kta-
rimu tudi navadno oče nevestni, pa tudi še en drugi mož
nasocha ota, se jim od ženina dobro postreže.

Tako je ženitno pismo narejeno, sedasta na vklic. Potribartnem oklicu iz prižnice in po opravljeni spovedi, nahaja poroka. Ti poroki, kateri navodno v ponedeljek je, bodo svatje povabljeni, da ta isti slovesnost poroke bolj povikšajo. Svatje pa imajo različne imena, kakor starašina, tetka, drug, družica in drugi svatji.

Drug spremljuje ženina pri vabilu njegovih svatov, družica pa nevesto pri njenih. Tudi godci bodo za ohcajt naprošeni, ali veliko več, sami godci ~~za~~ se k temu ponudijo. Vzame se pa štir do šest godcov, pa morajo biti izverstni in morajo znati dobro burke, norčije uganjati. Tidor bolj zna burke uganjati, raje bo za ohcajt vzeti.

Godci pa grejo prejšnji dan pred poroko, to je navodno v nedeljo popoldan k vsakemu svatu, kakor tudi k ženinu in nevesti osirat, kjer se jim povsod nekaj piti pa tudi jesti dolj položi. Začneno pa pri starašinu in tetki, od tih grejo k drugu, od tega k družici in potem k tim drugim svatom. Kakor godcom prilika je, in poslednič še le k ženinu, kjer do jutra ostanejo, da ga potem k nevesti spremijo.

Kadar so v ponedeljek ženovi-svatje vsi pri ženinu zbrani, se tedaj podajo z ženom od godcov spremljajoče na pot k nevesti. Tudi pri nevesti so do tiga časa njeni svatje oploh zbrani, in kadar slišijo priditi ženina z ovajim spremstvom, hišne duri zaprejo.

Še le po dolgem terkanju na vrata se jim tište odpro.

Zdaj stopijo v izbo in rečejo, da imajo na en gotovi kraj procesijo izpeljati, pa jim k temu tudi ženstva pomankuje, in ko so zvedeli, da tistih lu dosti imajo, so prišli za nje tu poprositi.

Zdaj jim pripeljejo nar prvo mat od neveste; je jim tudi taisto po vsji, pa še več kažejo. Zato pripeljejo tetko, je tudi dobra, pa še premalo, zdaj eno drugo svatko, tudi ta je dobra, pa zmiraš še ni dosti, po ti pride družica, tudi ona jim je luba, pa še več zahtevajo; zdaj poslednjo še le pripeljejo nevesto, in ko je ta prišla, imajo radosti.

Potim pa, ko bodo mogli eno dolgo pot storiti, jih povabijo se k mizi en malo vrediti in si ~~na~~ tudi k malim raj, terkom potrepčati. Kar se tudi zgodi.

Kudar so rajterk opravili, se pa podajo na pot k poroki. Tota pot se pa takole zgodi: Pred vsim grejo godci, ker pridno godejo. Za tim greta ženin in drug, za tima starašina in en drug imeniten svat, za tima drugi svatje po dva in dva. Za svatjih pa grete nevesta in družica, za njima tetka in ena druga svatkin, ja i. t. d. za tim pa ena velika derhal vida želnih otrok pa tudi drugih oseb.

V cerkev pridši, olisajo tu oveto mašo, ter bosta ženin in nevesta med tisto poročena.

To poroki grejo ravno v timu redu iz cerkve, ter se med polom v kako bližno gostilnico na tako imenovano "župo" prodajo in tu blizo noč vstanejo. Kadar so se tu naveličali, pa podajo se na nevestni dom nazaj na gostijo. Tu ostanejo navadno čez noč; drugi dan zjutraj še le grejo na ženino domovanje, kjer gostijo podaljujejo. Tu ostanejo cel dan, tudi čez noč viasih, ter se dobro kratkočasijo.

Nar večji kratkočasnica pa je, kadar godci pogačo prodajo. Pogača je pa ravno en tak hlep pšeničnega okusnega kruha, kakor ga boter ali botrica otročnici pošlje, samo iz tim razločkom, da pogača na ohcaji je krasno z cveticami okinčana, una pa ne.

Ta se pa takole godi: Dva godca prineseta pogačo na dveh dolgih precej debelih palicah iz kake k temu odločene shrambe v gostilno izbo. Pred nji ma gre svetilnik, tretji godec z svetilnico v roki, če je tudi po dnevu, en nek četrti pa lète z velikim loparjom, /: priprava za kruh v peč vlagati /: podi. Ti izbnim vratam pridši, nemorejo notro v izbo, zato koje pogača prevelika in preteška; z groza velikim trdom se v izbo zgnečajo in zdaj svojo pogaco v prodajo ponudijo. Oč starši, na ki ima veliko družino, je pri volji pogaco kupiti.

In zdaj se prične pogodba za pogačo. Starašina pa mora dobro namazani jezik imeti, da za more godcom, ki so nolašč k temu naučeni, vedno pristojne besede dati.

Ta tudi z drugimi norčijami znajo godci svoje kratkočasiti.

Bojše da godci taiste z burkami kratkočijo, večjo plačo se imajo tudi nadjeti. Takoj Molničar pri dobri volji kratkočarnice rad dobro plačuje, in si ne pusti za njim govoriti, da je bil omazan.

Kadar se po tudi tu naveličajo, se razidejo ter vsak na svoj dom vernijo, in ženina in nevesto njani srečni ali pa nesrečni osodi prepustijo.

327/86

Mrtvi se pa takole spravljajo:

Kadar bolnik jema pojemat, te posledne dihaje od sebe dajati, takej pravijo: "v cugu lezati", se mu blagoslovijo. Na sveča od ovelih Lučarih vroke poda. Gjudje, ki so pri bolnemu, za taistiga na glas molijo, ter Boga prosijo, da bi srečno končal. — Kadar je mrtov, ga lepo osnažijo in v mrtvaško obleko oblečejo, in potem na pripraven oder, tukaj "parc" imenovan, položijo, pa dve sveče užejo, ter tako 36 ur, tudi dolje na odru ležati pustijo. Zvonovi pri farni cerkvi, in če je bogat bil, tudi pri bližni kapelici svete Marije Magdalene zjutraj, ob poldan in zvečer po pol, ali po celi uri, ako je bogat bil, mlo zvonijo, in ga tako obžaljujejo.